
TALL OG FAKTA 2016

Legemidler og helsetjeneste

LMI
LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Medisinske fremskritt for bedre helse

Tall og fakta 2016

Legemiddelindustrien (LMI) gir årlig ut publikasjonen Tall og fakta. Dette er en statistikk-samling over legemidler, helse og legemiddelmarkedet. Alle figurer og tabeller er lagt ut på LMIs hjemmeside, www.lmi.no. Du kan også laste ned tabellene i Power Point.

LMI er bransjeforeningen for legemiddelindustrien i Norge. Norske og utenlandske legemiddelselskaper som utvikler, produserer, selger eller markedsfører medisiner i Norge kan være medlem av foreningen. Per 1. januar 2016 er det 57 medlemmer i LMI, og de står for i overkant av 80 prosent av den totale legemiddelomsetningen i Norge på 23,4 milliarder.

Utgever: Legemiddelindustrien (LMI)

Besøksadresse: Essendrops gate 3, Oslo

Postadresse: Postboks 5094 Majorstuen, N-0301 Oslo

E-post: lmi@lmi.no

Hjemmeside: www.lmi.no

Telefon: (+47) 23 16 15 00

Bildemateriell: Bilder fra Thinkstock

Gjengivelse av tekst og tabeller er tillatt ved kildehenvisning

Faktabasert kunnskap

Omsetningen av medisiner i Norge har vært svært stabil det siste tiåret. I 2014 og 2015 var det derimot en reell vekst på henholdsvis 6,7 og 5,8 prosent og offentlige utgifter til medisiner på blå resept økte tilsvarende. Likevel øker ikke legemiddelutgiftene mer enn de totale offentlige helseutgiftene. I 2006 utgjorde medisiner 7,4 prosent av de totale helseutgiftene. I fjor lå dette på 6,5 prosent.

Det har vært mye fokus på priser på legemidler det siste året. Fokuset i mediene ligger helst på maksimalpriser på innovasjoner – før metodevurderinger og forhandlinger er gjennomført. Det er viktig å vite at de fleste medisinene faktisk tas i bruk i Norge – og de som tas i bruk vurderes som kostnadseffektive av norske myndigheter. Medisinene har altså en verdi for samfunnet som står i forhold til prisen.

Det er også viktig å ha konkrete tall med seg inn i debatten:

Prisen på legemidler i Norge har vært synkende siden 2004. I 2014 økte derimot prisen for legemidler med 0,4 %, og økningen fortsatte i 2015 med 5,2 %. Mye av årsaken ligger i den finansielle situasjonen til Norge med en svært svak norsk krone. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 1,6 % i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,0 %. Maksimalprisene på patenterte legemidler i Norge er lave i forhold til resten av Europa, noe som skyldes at prisene er myndighetsregulerte.

Slik statistisk informasjon, som du finner mer av i dette heftet, er viktig for en saklig debatt om medisiner og helsetjeneste.

Karita Bekkemellem

Innhold

Forkortelser	6
Sammendrag	8
Legemiddelmarkedet i Norge	10
1.01 Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge	12
1.02 Nye og utgåtte virkestoffer	14
1.03 Legemiddelsalg i Norge de siste årene	15
1.04 Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen	16
1.05 Omsetningsvekst i volum (DDD)	17
1.06 Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)	18
1.07 De 25 største legemiddelfirmaene på det norske markedet	20
1.08 De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning	21
1.09 De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)	22
1.10 Omsetning av generiske legemidler (DDD)	23
1.11 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet	24
1.12 Markedsandel for parallellimporterte legemidler	25
1.13 Markedsandeler for legemiddelgrossister	26
1.14 Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet	27
1.15 Legemiddelomsetning (AIP) per innbygger i de nordiske landene	28
1.16 Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge	29
Pris og finansiering	30
2.01 Prisendring på legemidler og generell prisvekst	32
2.02 Offentlige utgifter til legemidler på blå resept	33
2.03 Finansiering av legemiddelforbruket	34
2.04 Offentlige helseutgifter, kr per innbygger	35
2.05 Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler	36
2.06 Legemiddelutgifter i privat og offentlig sektor	37
2.07 Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter	38
2.08 Folketrygdens utgifter til ulike formål	39
2.09 Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa	41
2.10 Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD	42
2.11 Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten	43

Innhold forts.

Reseptfrie legemidler	44
3.01 Omsetningen av reseptfrie legemidler	46
3.02 Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum	47
3.03 De 25 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning	48
3.04 Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)	49
3.05 De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler	50
3.06 Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land	51
Veterinærmedisinske legemidler	52
4.01 De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning	54
4.02 De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning	55
4.03 De 5 største firmaene innen akvakultur	56
4.04 De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin	56
4.05 Oljebaserte vaksiner til laks og ørret 2014	57
Forskning, utvikling og produksjon i legemiddelindustrien i Norge	58
5.01 Antall nye kliniske studier	60
5.02 Norges import og eksport av legemidler	61
5.03 Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge	65
LMIs medlemmer	66

Forkortelser

AESGP	Association of the European Self-Medication Industry. Europeisk organisasjon for produsenter av reseptfrie legemidler
AIP	Apotekenes innkjøpspris, pris på legemiddel fra grossist til apotek/detaljist
AUP	Apotekenes utsalgspris, pris på legemiddel fra apotek/detaljist til forbruker
ATC	Anatomisk terapeutisk kjemisk legemiddelregister
BNP	Brutto nasjonalprodukt
DDD	Definert døgndose, gjennomsnittsverdi som indikerer normert inntak av et gitt legemiddel over et døgn
EFPIA	European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations. Den europeiske paraplyorganisasjonen for legemiddelindustrien
GIP	Grossist innkjøpspris, pris på legemiddel fra produsent /importør til grossist
HOD	Helse- og omsorgsdepartementet
LIS	Legemiddelinnkjøpssamarbeidet. Organisert samarbeid mellom sykehus om innkjøp av legemidler.
NOK	Norske kroner
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OTC	Over-the-counter. Reseptfrie legemidler
USD	Amerikanske dollar
PhRMA	Den amerikanske legemiddelindustriforeningen
REAL-VEKST	Vekst i en pengestørrelse etter at det er korrigert for generell prisstigning
NOMINELL VEKST	Vekst i en pengestørrelse uten at det er korrigert for generell prisstigning

Sammendrag

Omsetningen av legemidler var på anslagsvis 23,4 milliarder kroner i 2015, målt i apotekenes utsalgspris (AUP). Målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) var omsetningen på 15,2 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) økte legemiddelomsetningen med 5,8 prosent.

Omsetningsvekst i volum

I 2015 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 2,3 prosent.

Markedet for byttbare legemidler

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2015 har generikaandelen imidlertid økt noe, til 48,5 prosent. Generisk bytte i apotek, patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økning av omsetningen av kopipreparater.

Legemidlene med høyest omsetning

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2015 en fjerdedel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. I 2015 økte forbruket av systemiske antiinfektiva på grunn av at det ble tatt i bruk nye legemidler for behandling av Hepatitt-C. Dette terapiområdet utgjør nå 10,8 prosent av den totale legemiddelomsetningen.

Målt i DDD var legemidler mot høyt kolesterol og forebygging av blodpropp, smerter og tannrâte mest brukt.

Utgifter til legemidler og helseformål

Utgifter til helsetjenesten utgjør en stadig økende andel av de totale offentlige utgiftene. Legemidlenes andel av utgifter til helseformål har vært synkende siden 2001. Utgifter til legemidler utgjør 4,5 prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. NAVs utgifter til legemidler over blåreseptordningen er 11,5 milliarder kroner.

Utviklingen i legemiddelprisene

Prisene på legemidler målt i innkjøpsprisen inn til norske apotek (AIP) har vært synkende siden 2004. I 2015 økte derimot prisen for legemidler med 5,2 prosent. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 1,6 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,0 prosent. Legemiddelprisene på patenterte legemidler i Norge er lave i forhold til resten av Europa.

Bruk av reseptpliktige legemidler

3,5 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år. Flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler.

Reseptfrie legemidler

Reseptfrie legemidler utgjør 10,6 prosent av den totale legemiddelomsætningen i Norge. De mest solgte reseptfrie legemidlene er legemidler mot lette smerter, feber, tett nese samt røykeavvenning.

Forskning og utvikling

I 2013 brukte LMIs medlemmer ca 1 000 millioner kroner til forskning og utvikling i Norge. De siste årene har LMIs medlemsfirmaer investert mellom 7 til 10 prosent av omsetningen i forskning og utvikling (FoU). Legemiddelindustrien er en vesentlig bidragsyter til medisinsk forskning. I underkant av 6 500 norske pasienter deltok i kliniske utprøvinger i 2013.

Legemidler som innsatsfaktor

Legemidler utgjør en mindre del av helsebudsjettet i Norge enn i de fleste europeiske land. Legemiddelforbruket i Norge ligger under gjennomsnittet i Norden.

Merverdiavgift på legemidler

Norge er ett av tre europeiske land som krever full merverdiavgift (mva) på legemidler. I det øvrige Europa har legemidler som refunderes av det offentlige gjennomgående lavere mva enn andre varer og tjenester. Gjennomsnittlig ordinær mva er i underkant av 20 prosent, mens mva på legemidler i gjennomsnitt er ca. 10 prosent.

Produksjon av legemidler

9 legemiddelfirmaer produserer legemidler i Norge, og de eksporterer til rundt 130 land. Norge importerer langt mer legemidler enn vi eksporterer.

Veterinærmedisinske legemidler

Totalomsætningen av veterinærlegemidler utgjorde i overkant av 1 234 millioner kroner i 2015. Legemidler til akvakultur (oppdrettsnæringen) utgjorde den største del av omsetningen.

Tilgjengelig på internett

Alle tall, figurer og tabeller i denne boken finnes også på LMIs nettsted, www.lmi.no. Ønsker du mer informasjon om legemiddelstatistikk, gå til www.farmastat.no. Hvis du vil vite mer om de enkelte legemidlene, kan du klikke deg inn på www.felleskatalogen.no eller www.felleskatalogen.no/pasientutgave.

Legemiddelmarkedet i Norge

Den totale legemiddelomsetningen i Norge i 2015 er anslått til 23,4 milliarder kroner, basert på en AIP-omsetning (apotekenes innkjøpspris) på ca 15,2 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) økte legemiddelomsetningen med ca. 5,8 prosent.

I 2015 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 2,3 prosent.

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2015 en fjerdedel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migrene, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer 15,8 prosent. I 2015 økte forbruket av systemiske antiinfektiva på grunn av at det ble tatt i bruk nye legemidler for behandling av Hepatitt-C. Dette terapiområdet utgjør nå 10,8 prosent av den totale legemiddelomsetningen.

Målt i DDD, det vil si volum, var det midler mot forebygging av blodpropp, høyt kolesterol, og smerte som var blant legemidlene med høyest omsetning.

Legemiddelsalget per innbygger utgjør rundt 4 500 kroner. 3,5 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år. Flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler. Legemiddelforbruket i Norge er lavt i nordisk sammenheng.

I 2015 observeres en nedgang i antall nye virkestoff. På grunn av generiske legemidler og fordi det utstedes en markedsføringstillatelse (MT) for ulike legemiddelformer, styrker og pakningsstørrelser, vokser antall MT raskere enn antall virkestoffer og legemidler. 15 336 antall registrerte MTer var i 2015 fordelt på 2 311 legemiddelnavn og 1 537 virkestoffer.

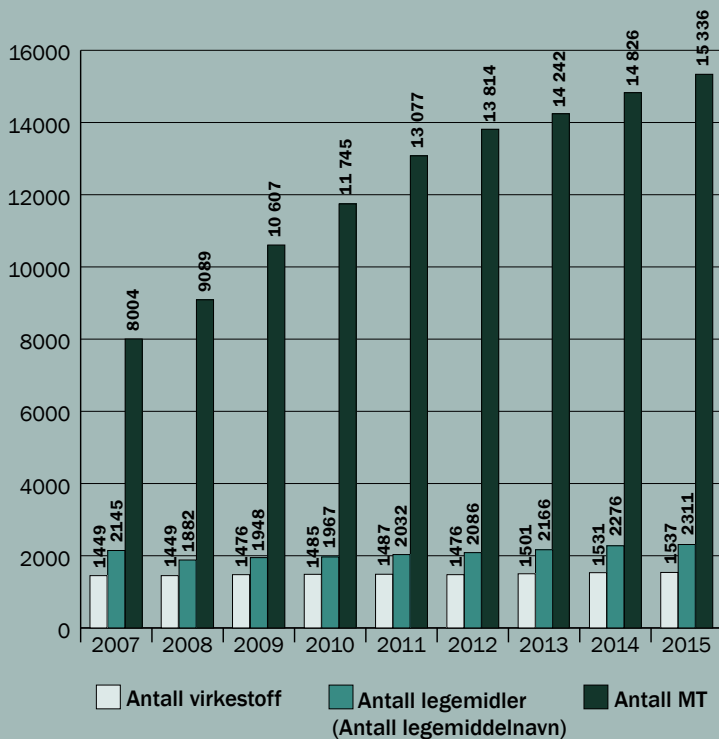
Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2015 var generikaandelen 48,5 prosent. Generisk bytte i apotek, patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økning av omsetningen av kopi-preparater.

Apotekdekningen i Norge er bedret etter at ny apoteklov trådte i kraft i 2001. Siden den gang er det etablert mange flere apotek i Norge, og det er nå totalt 837 apotek.

Det norske markedet domineres av tre apotekkjeder som hver er knyttet til egne grossister.

1.01 Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge

Data fra 2015

Kilde: Statens legemiddelverk

I 2015 observeres en nedgang i antall nye virkestoff fra 57 til 50. På grunn av generiske legemidler og fordi det utstedes en markedsføringstillatelse (MT) for ulike legemiddelformer, styrker og pakningsstørrelser, vokser antall MT raskere enn antall virkestoffer og legemidler.

Av 15 336 MTer ved utgangen av 2015, er 1 709 nasjonale tillatelser, 2 770 tillatelser er gitt ved gjensidig anerkjennelsesprosedyre eller desentralisert prosedyre, og 10 857 tillatelser er gitt gjennom sentral prosedyre. Enkelte legemidler kan ha MT uten at de markedsføres i Norge.

Et virkestoff er definert som den kjemiske eller biologiske forbindelsen som gir den medisinske effekten i et ferdig fremstilt legemiddel. I 2015 var det 1 537 virkestoffer med markedsføringstillatelse (MT) i Norge.

Antall legemidler er i denne sammenheng angitt av Statens legemiddelverk som antall legemiddelnavn, definert som ett virkestoff fra en produsent. Flere legemiddelformer og styrker av ett virkestoff produsert av et firma vil dermed i denne statistikken telles som et legemiddel hvis markedsført under samme navn. Samme virkestoff kan imidlertid markedsføres fra ulike produsenter under ulike navn (generika). Antall legemiddelnavn oppgis til 2 311 i 2015.

Statens legemiddelverk utsteder en MT for hver legemiddelform og styrke. Norge er omfattet av EUs system for godkjenning av legemidler, og tallene inkluderer derfor legemidler godkjent via sentral prosedyre. I denne prosedyren gis et MT-nummer for hver pakningsstørrelse.

Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler, radiofarmaka og parallellimporterte legemidler er ekskludert.

1.02

Nye og utgåtte virkestoffer

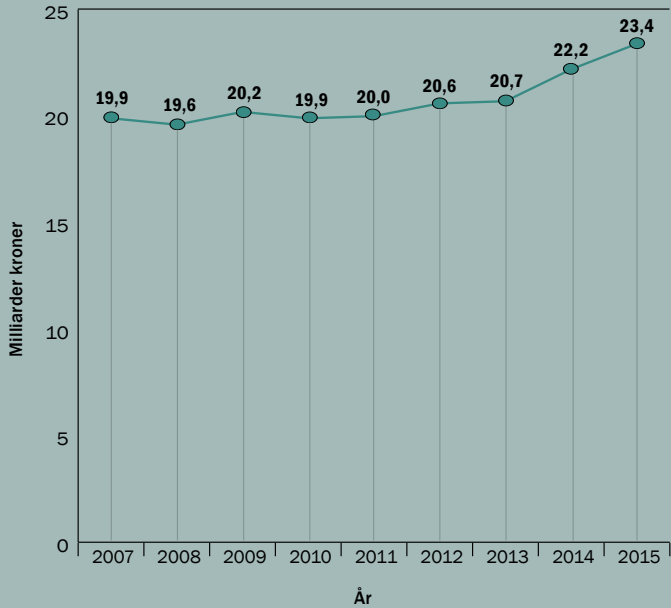
År	Nye virkestoffer	Utgåtte virkestoffer
2005	25	13
2006	47	20
2007	51	16
2008	36	36
2009	54	27
2010	49	40
2011	52	50
2012	31	42
2013	52	27
2014	57	27
2015	50	44

Kilde: Statens legemiddelverk
* Tall ikke tilgjengelig

50 nye virkestoffer fikk markedsføringstillatelse i Norge i 2015, samtidig som 44 virkestoffer ble trukket. Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler og radiofarmaka regnes ikke med.

1.03

Legemiddelsalg i Norge de siste årene

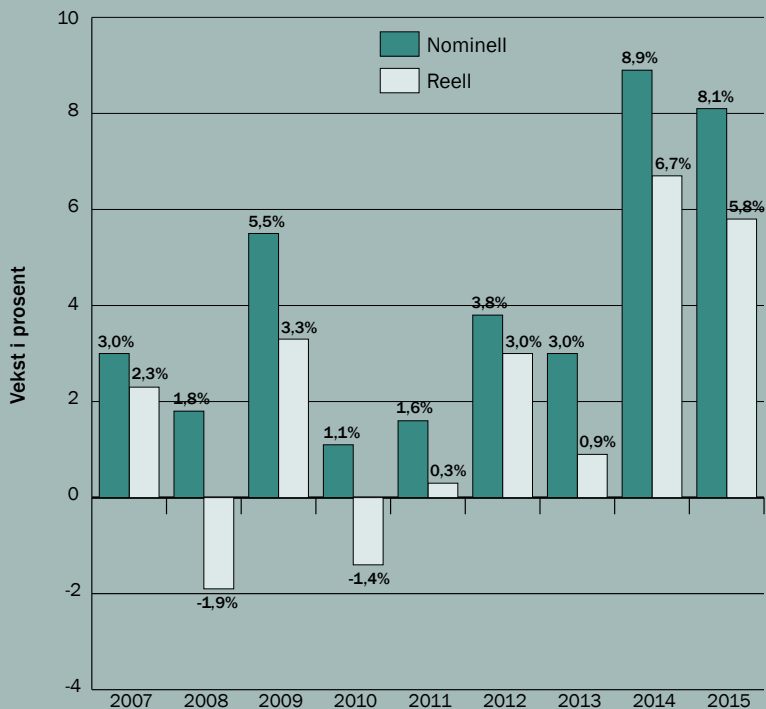
Tall i faste 2015-kroner
Kilde: LMI/Farmastat, SSB

Den totale legemiddelomsetningen i Norge er anslått til 23,4 milliarder kroner i 2015, basert på en AIP-omsetning (apotekenes innkjøpspris) på ca 15,2 milliarder kroner. Tallene inkluderer anslag på omsetningen utenom apotek. Anslaget på totalmarkedet inkluderer ikke veterinærmedisin.

Legemiddelsalget per innbygger i Norge utgjør rundt 4 500 kroner. Omsetningen av medisiner i Norge har vært svært stabil det siste tiåret. I 2015 var det derimot en vekst på 5,8 prosent.

1.04

Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen

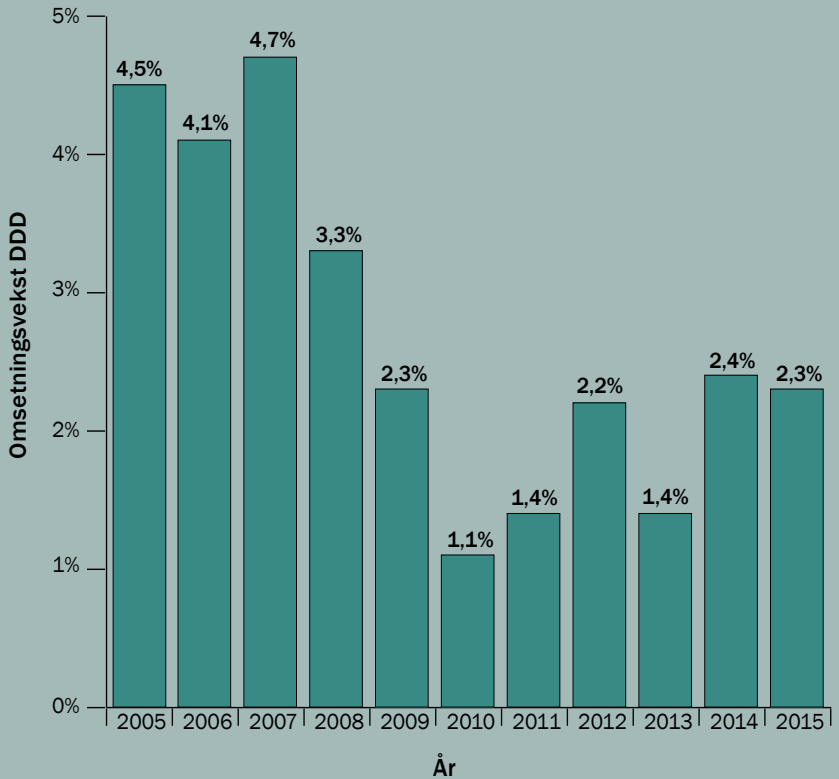

Kilde: LMI/Farmastat og Statistisk sentralbyrå

Omsetningen på AUP-nivå (justert for inflasjon i forhold til konsumprisindeksen) i 2015, viser en reell vekst med 5,8 prosent.

1.05

Omsetningsvekst i volum (DDD)

Kilde: LMI/Farmastat

Omsetningen i volum, målt i definerede døgndoser (DDD), økte med 2,3 procent i 2015. De sidste tre årene har omsetningsveksten i volum været rundt 2 procent.

1.06

Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)

		Omsetning AIP 2015, Mill kr	Vekst 2014-2015	Andel av total- markedet 2015
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	1 463	9,4 %	9,4 %
B	Blod og bloddannende organer	1 291	14,1 %	8,3 %
C	Hjerte og kretsløp	960	4,0 %	6,2 %
D	Dermatologiske midler	294	9,0 %	1,9 %
G	Urogenitalsystemet og kjønns- hormoner	740	7,4 %	4,8 %
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnehormoner	401	8,4 %	2,6 %
J	Systemiske anti-infektiva	1 674	26,9 %	10,8 %
L	Antineoplastiske og immun- modulerende midler	3 953	10,7 %	25,4 %
M	Muskler og skjelett	454	11,9 %	2,9 %
N	Sentralnervesystemet	2 457	6,9 %	15,8 %
P	Antiparasitære midler	30	-1,8 %	0,2 %
R	Respirasjonsorganene	1 206	3,3 %	7,8 %
S	Sanseorganer (øye- og øremidler)	379	9,6 %	2,4 %
V	Varia (kontrastmidler, allergenek- str. etc.)	233	17,6 %	1,5 %

Kilde: LMI/Farmastat

Denne oversikten tar for seg legemidler fordelt på terapeutiske grupper i henhold til ATC-systemet. Dette er et internasjonalt system som brukes for å klassifisere legemidler.

Tabellene er basert på første nivå i ATC-systemet; anatomisk hovedgruppe. Eksempler på lidelser/bruksområder innenfor de ulike gruppene er gitt i parentes. Disse eksemplene er ikke uttømmende. Beløpene er oppgitt i AIP (apotekenes innkjøpspris).

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2015 en fjerdedel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migrene, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer 15,8 prosent. I 2015 økte forbruket av systemiske antiinfektiva på grunn av at det ble tatt i bruk nye legemidler for behandling av Hepatitt-C. Dette terapiområdet utgjør nå 10,8 prosent av den totale legemiddelomsetningen.

1.07 De 25 største legemiddelfirmaene på det norske markedet

Plasering 2015 (2014)	Firma	Omsetning 2015 AIP, mill. kr	Omsetnings- vekst	Andel av totalmarkedet
1 (2)	Novartis Norge AS	1193	9,2 %	7,7 %
2 (1)	Pfizer AS	1137	-0,3 %	7,3 %
3 (3)	MSD (Norge)	773	-10,5 %	5,0 %
4 (4)	GlaxoSmithKline AS	740	7,8 %	4,8 %
5 (5)	AstraZeneca AS	647	0,8 %	4,2 %
6 (6)	Roche Norge AS	569	8,9 %	3,7 %
7 (12)	Gilead Sciences Sweden AB	545	54,6 %	3,5 %
8 (7)	Takeda Nycomed AS	503	5,8 %	3,2 %
9 (9)	Sanofi	503	21,7 %	3,2 %
10 (8)	AbbVie	464	1,7 %	3,0 %
11 (10)	Bayer AS	454	19,4 %	2,9 %
12 (13)	Novo Nordisk Scandinavia AS	383	9,7 %	2,5 %
13 (11)	Janssen-Cilag AS	380	1,4 %	2,4 %
14 (14)	Weifa AS	338	6,0 %	2,2 %
15 (15)	Boehringer Ingelheim AS	327	9,9 %	2,1 %
16 (23)	Bristol-Myers Squibb	304	51,9 %	2,0 %
17 (22)	Astellas Pharma	301	44,8 %	1,9 %
18 (17)	Actavis Norway AS	266	7,8 %	1,7 %
19 (21)	Biogen Idec Norway	263	22,5 %	1,7 %
20 (19)	Meda AS	260	9,8 %	1,7 %
21 (20)	Eli Lilly Norge AS	255	11,6 %	1,6 %
22 (-)	Octapharma AS	230	30,2 %	1,5 %
23 (-)	Sandoz Norway	219	50,8 %	1,4 %
24 (24)	Amgen Norge	217	8,0 %	1,4 %
25 (18)	Orifarm AS*	214	-11,4 %	1,4 %
Sum omsetning alle legemiddelfirmaer		15 536	10,5%	100%

*Parallellimportør

Kilde: LMI/Farmastat

1.08

De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning

Plassering 2015 (2014)	Legemiddel	Omsetning 2015 AIP mill	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Humira	390	1,2 %	2,5 %	Leddgikt
2 (2)	Enbrel	363	-5,2 %	2,3 %	Leddgikt
3 (-)	Harvoni	227	-	1,5 %	Hepatitt C
4 (6)	Mabthera	174	5,3 %	1,1 %	Kreft og leddgikt
5 (4)	Seretide	167	-22,4 %	1,1 %	Astma
6 (8)	Gilenya	154	12,1 %	1,0 %	Multipel sklerose
7 (3)	Remicade	154	-46,4 %	1,0 %	Leddgikt
8 (20)	Octagam	143	54,0 %	0,9 %	Sykdommer i immunsystemet
9 (16)	Xarelto	139	37,7 %	0,9 %	Blodpropp
10 (9)	Paracet	134	4,5 %	0,9 %	Smerter
11 (5)	Sovaldi	131	-23,3 %	0,8 %	Hepatitt C
12 (7)	Symbicort Turbu	126	-11,9 %	0,8 %	Astma
13 (23)	Cimzia	124	38,7 %	0,8 %	Leddgikt
14 (-)	Tecfidera	123	69,2 %	0,8 %	Multipel sklerose
15 (13)	Herceptin	122	5,5 %	0,8 %	Kreft
16 (12)	Spiriva	117	0,2 %	0,8 %	Kols
17 (-)	Xtandi	116	124,4 %	0,8 %	Prostatakreft
18 (10)	Zytiga	113	-10,0 %	0,7 %	Kreft
19 (15)	Tysabri	111	2,5 %	0,7 %	Multipel sklerose
20 (-)	Remsima	111	161,9 %	0,7 %	Leddgikt
21 (11)	Simponi	110	-10,6 %	0,7 %	Leddgikt
22 (17)	Nicorette	109	11,9 %	0,7 %	Røykeavvenning
23 (14)	Otrivin	108	-0,2 %	0,7 %	Tett nese
24 (21)	Lyrice	102	12,0 %	0,7 %	Epilepsi
25 (22)	Advate	99	9,3 %	0,6 %	Blødningsprofylakse
Sum omsetning alle legemidler		15 508	11,2%	100%	

Kilde: LMI/Farmastat

1.09

De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)

Plassering 2015 (2014)	Virkestoff	Omsetning DDD per 1000 innb.	Vekst 14-15	Eksempel på bruksområde
1 (2)	Atorvastatin	71	13,7 %	Høyt kolestrol
2 (1)	Acetylsalisylsyre	65	-1,8 %	Blodpropp
3 (3)	Simvastatin	44	-7,4 %	Høyt kolestrol
4 (5)	Paracetamol	37	1,8 %	Smerter
5 (4)	Natriumfluorid	36	-8,3 %	Tannråte
6 (7)	Cetirizin	32	-3,3 %	Allergi
7 (8)	Amlodipin	32	0,8 %	Høyt blodtrykk
8 (11)	Ramipril	29	1,9 %	Høyt blodtrykk
9 (9)	Zopiklon	28	-2,6 %	Søvnvanser
10 (10)	Xylometazolin	28	-4,4 %	Tett nese
11 (12)	Kandesartan	27	8,4 %	Høyt blodtrykk
12 (13)	Levotyrosinnatrium	24	-0,3 %	Lavt stoffskifte
13 (14)	Metoprolol	24	-0,7 %	Høyt blodtrykk
14 (15)	Vitamin B kompleks	24	1,0 %	Vitaminmangel
15 (22)	Levonorgestrel og østrogen	23	7,6 %	Prevensjon
16 (16)	Askorbinsyre	22	4,2 %	Vitaminmangel
17 (18)	Esomeprazol	22	7,6 %	Reflukssykdom
18 (20)	Pantoprazol	21	14,3 %	Reflukssykdom
19 (17)	Escitalopram	21	3,4 %	Depresjon
20 (23)	Hydroksokobalamin	17	14,5 %	Blodmangel
21 (21)	Kalsium	17	6,4 %	Vitaminmangel
22 (19)	Ibuprofen	16	-3,8 %	Smerter
23 (25)	Cetirizin	16	12,9 %	Allergi
24 (24)	Metformin	14	1,4 %	Diabetes
25 (-)	Losartan	14	2,7 %	Høyt blodtrykk

Tall fra 2015

Kilde: LMI/Farmastat

1.10

Omsetning av generiske legemidler (DDD)

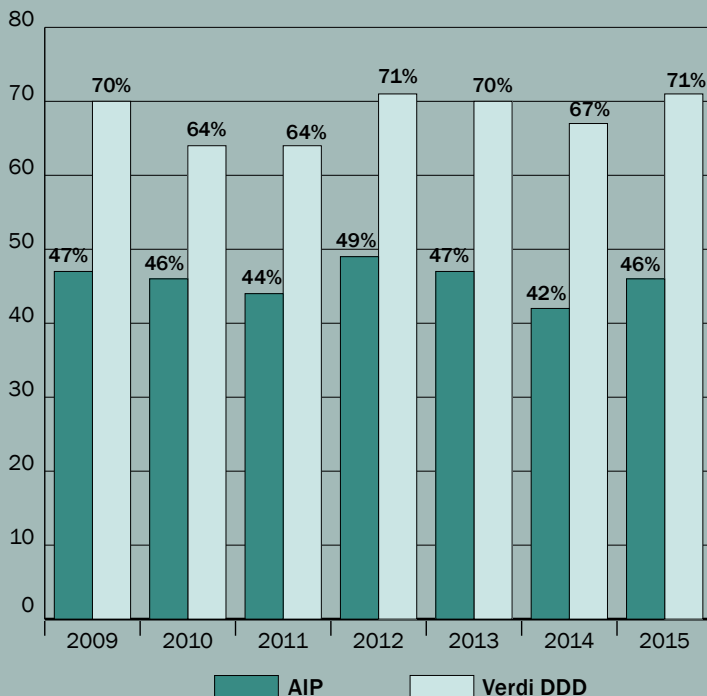
Tabellen viser omsetningen av generiske legemidler i definerte døgndoser i prosent av samlet omsetning.

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2015 var generikaandelen 48,5 prosent målt i volum.

Etter at originalpreparatet er gått av patent, er det tillatt for andre produsenter å fremstille kopipreparater (generika) som inneholder samme virkestoff som originalpreparatet.

Generisk substitusjon i apotek ble innført i 2001. Dette, samt patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økningen av generikaandelen.

1.11 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet

Tall i AIP/DDD

Kilde: LMI/Farmastat

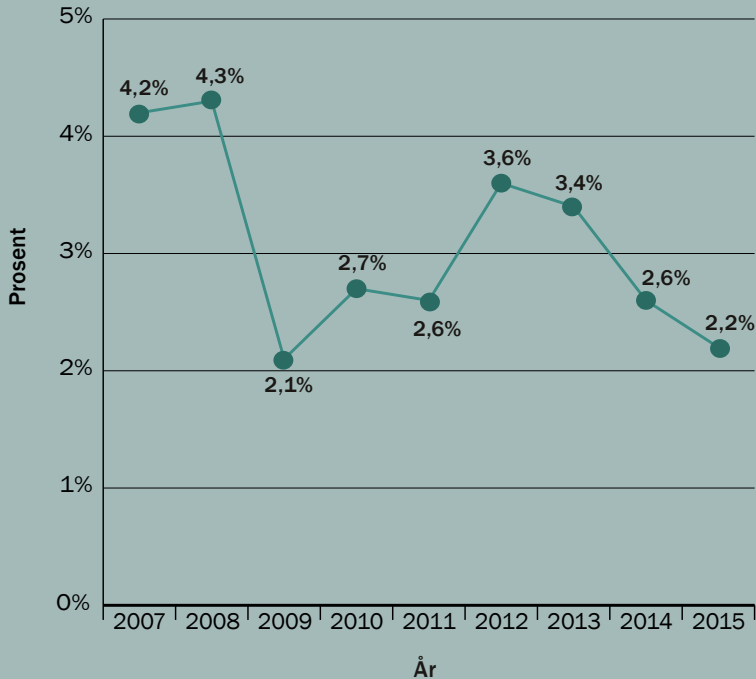
Tabellen er basert på myndighetenes liste for byttbare legemidler per 1.12.2015.

Legemidler med utelukkende parallellbytte er fjernet. Listen inneholder dermed alle virkestoffer hvor apotekene, under visse forutsetninger, kan foreta et bytte til generisk legemiddel selv om et originalpreparat er forskrevet på resepten.

Samlet utgjorde det byttbare markedet, slik det er definert her, ca 4,3 milliarder kroner AIP i 2015. Den generiske andelen av byttemarkedet representerer ca 2,0 milliarder kroner (46%).

1.12

Markedsandel for parallellimporterte legemidler

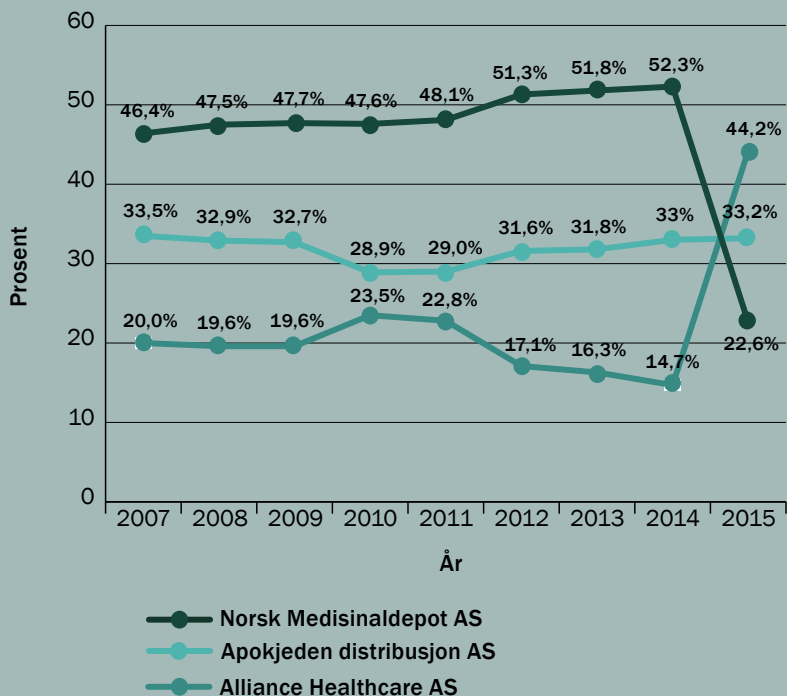
Kilde: LMI/Farmastat

Parallellimporterte legemidlers andel av totalomsetningen er 2,2 prosent i 2015 og er tilnærmet uendret fra 2007. Det lave nivået antas å ha sammenheng med at prisene på legemidler i Norge har sunket, og at legemiddelpriene i Norge er på et relativt lavt nivå i forhold til resten av Europa.

Parallellimportørene kjøper originalpreparater i andre EU-/EØS-land, og importerer dem til Norge. Parallellimport er mest aktuelt for patenterte legemidler med høy salgsverdi.

Grossistenes parallellimport av legemidler fra Norge antas å være vesentlig høyere enn parallellimporten.

1.13 Markedsandeler for legemiddelgrossister

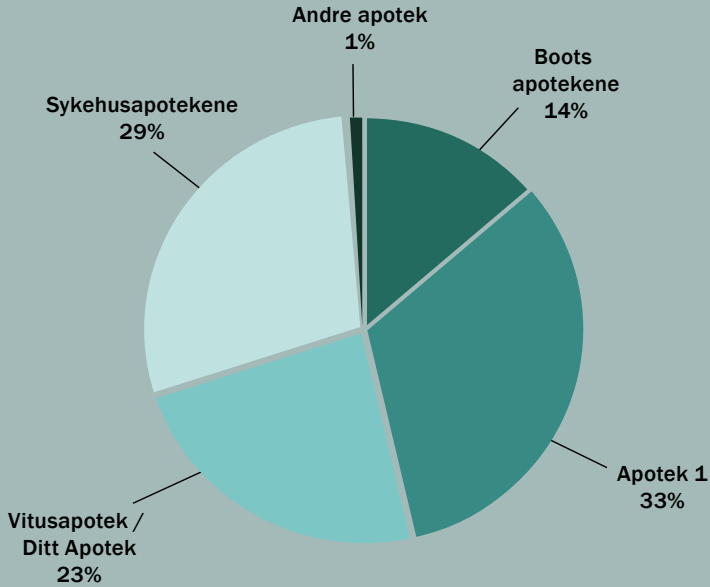
Kilde: LMI/Farmastat

I Norge er det tre fullsortiments legemiddelgrossister: Norsk Medisinaldepot AS, Apokjeden distribusjon AS og Alliance Healthcare AS. Disse er integrert med apotekkjedene.

Sykehusapotekene fikk fram til og med 2014 sine legemidler fra NMD Grossisthandel AS. I begynnelsen av 2015 ble Alliance Healthcare AS ny leverandør til Sykehusapotekene. Grossistene/apotekkjedene er alle eid av internasjonale selskaper.

1.14

Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet

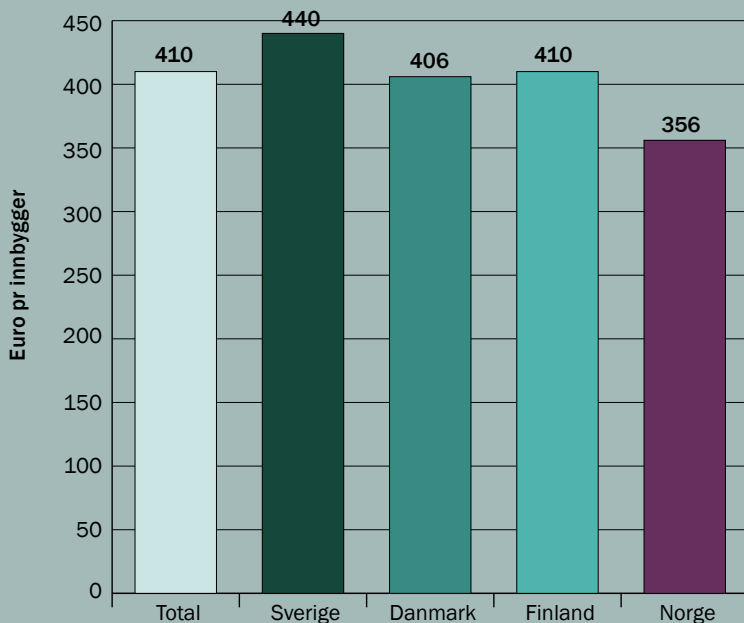

Tall fra 2015
Kilde: Farmastat

I dag har de tre apotekkjedene i Norge kontroll over sin egen distribusjon ved at de har grossistvirksomhet integrert i kjeden. Dette gjelder Apotek 1 med Apokjeden Distribusjon, Vitus/Ditt Apotek med Norsk Medisinaldepot og Boots apotekene med Alliance Healthcare som grossist.

1.15

Legemiddelomsætning (AIP) per innbygger i de nordiske landene

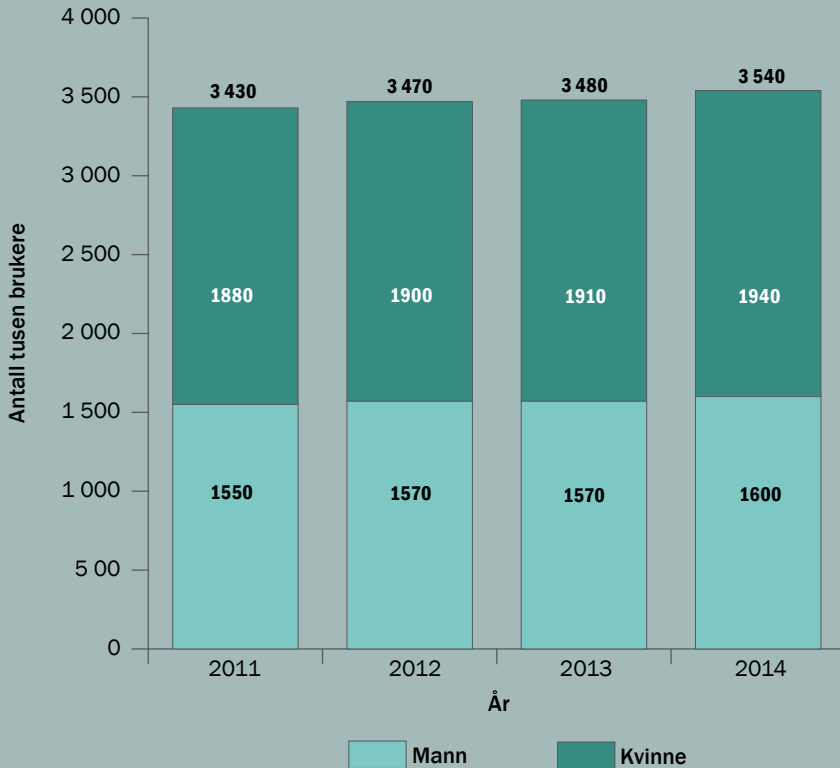

Kilde: Nordic Pharma Insights (DLI MI, Lääketietokeskus/Pharmarket og Farmastat)

Legemiddelomsætningen per innbygger målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) er lavest i Norge sammenlignet med resten av Norden.

1.16

Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge

Kilde: Reseptregisteret

3,5 millioner nordmenn benyttet reseptpliktige legemidler i løpet av 2014. Antall brukere er økende. Dette kan skyldes demografiske forhold, blant annet et stigende antall eldre.

Figuren viser også at flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler.

Pris og finansiering

Prisene på legemidler målt i innkjøpsprisen inn til norske apotek (AIP) har vært synkende siden 2004. I 2014 økte derimot prisen for legemidler med 0,4 prosent, som fortsatte i 2015 med 5,2 prosent. Dette skyldes en svært svak norsk krone. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 1,6 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,0 prosent. Legemiddelprisene på patenterte legemidler i Norge er lave i forhold til resten av Europa. Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning både i inneværende og foregående år.

Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler. Myndighetene fastsetter prisene på reseptpliktige legemidler, mens prisene på reseptfrie legemidler er blitt bestemt av markedet siden 1995. Stortinget fastsetter apotekenes maksimale avanse for reseptpliktige legemidler.

Om lag to tredeler av legemiddelkostnadene er finansiert ved at det offentlige dekker utgiftene til legemidler forskrevet på blå resept og legemidler brukt ved sykehus og sykehjem. Andelen som finansieres over blåreseptordningen har vært stabil de siste årene. Den private andelen av finansieringen omfatter pasientenes utgifter til reseptfrie legemidler, reseptpliktige legemidler på hvit resept og egenandeler på blå resept. Egenandelstaket, dvs pasientenes utgifter til legebesøk og medisiner på blå resept i løpet av et kalenderår, er på 2 185 kroner fra 1.1.2015.

Det offentlige utgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom. Offentlige legemiddelutgifter utgjorde ca. 6,5 prosent av de offentlige helseutgiftene i 2014.

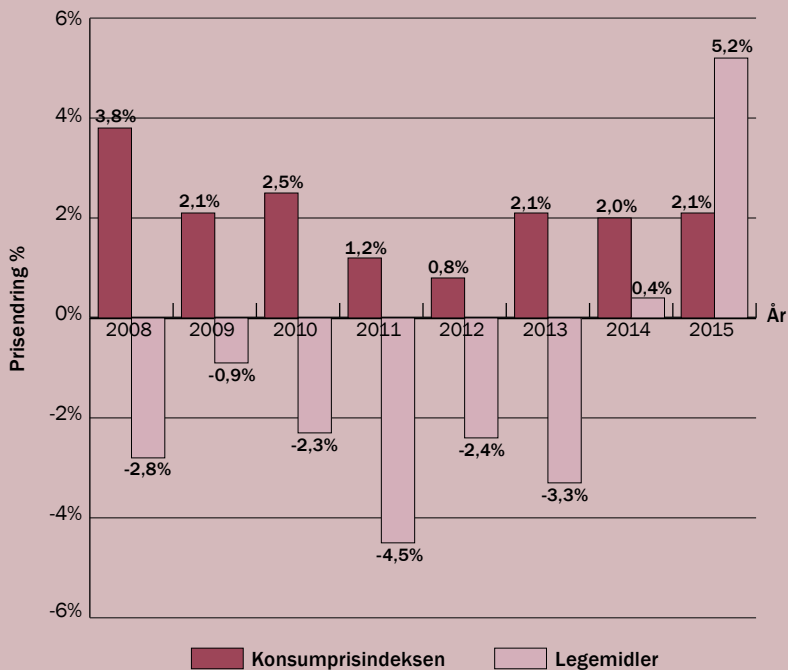
Legemidler utgjør 4,5 prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten.

$$1 + 2 = 3$$

2.01

Prisendring på legemidler og generell prisvekst

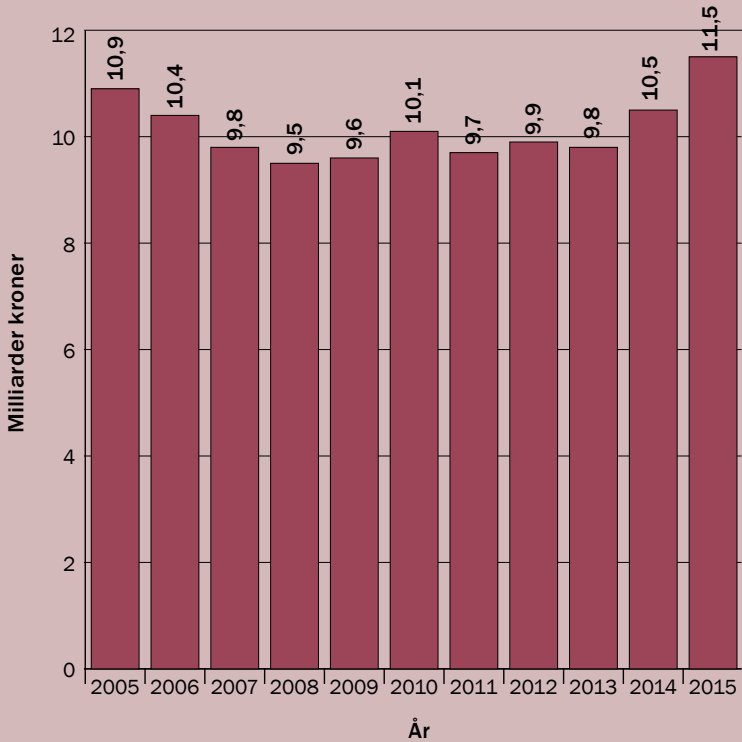

Kilder: Statistisk sentralbyrå og LMI/Farmastat

I 2015 økte prisen for legemidler med 5,2 prosent. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 1,6 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 2,0 prosent. Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning, både i inneværende og foregående år.

2.02

Offentlige utgifter til legemidler på blå resept

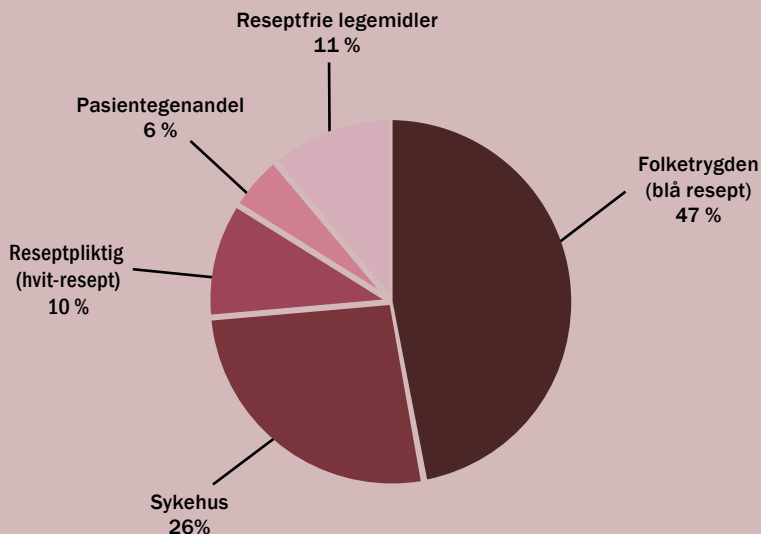
Tall i milliarder 2015-kroner

Kilde: NAV, HOD, LMI

Utgiftene til legemidler på blå resept økte med 9,6 prosent fra 2014 til 2015 til 11,5 milliarder. Tallene er oppgitt i faste 2015-kroner, og inkluderer både ordinær refusjon og refusjon ved oppnådd beløpsgrense på frikort.

2.03

Finansiering av legemiddelforbruket

Tall fra 2014

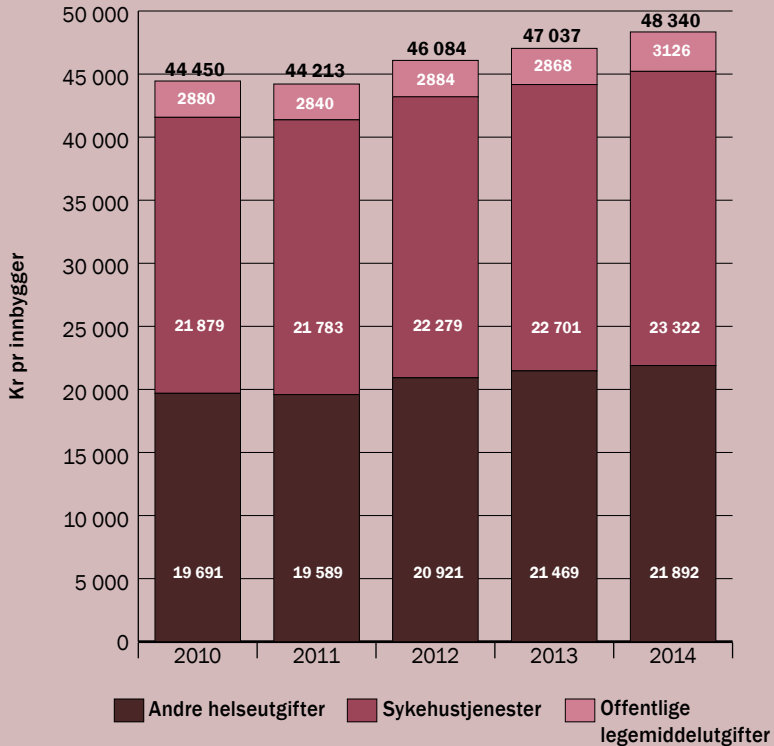
Figuren baseres på tall fra flere kilder, og det knyttes derfor usikkerhet til tallene

Kilde: NAV, SSB, NAF, LMI/Farmastat

Det offentlige finansierer 73 prosent av legemiddelkostnadene i Norge. Mesteparten (47%) går gjennom den ordinære refusjonsordningen for legemidler (blåreseptordningen). Andelen som finansieres over helseforetakenes budsjetter har, i perioden 2006-2014, steget fra 16,5 prosent til 26 prosent.

2.04

Offentlige helseutgifter, kr per innbygger

2014-kroner

Kilde: SSB, NAV

Det offentlige helseutgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom.

Størsteparten av det offentlige helseutgifter er relatert til andre innsatsfaktorer enn legemidler, som sykehustjenester og først og fremst lønnsutgifter.

2.05

Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler

År	BNP mill kr	Offentlige utgifter helsetjeneste		Offentlige utgifter legemidler		% av offentlige helseutgifter
		mill kr	% av BNP	mill kr	% av BNP	
2008	2 559 914	184 863	7,2 %	11 783	0,5 %	6,4 %
2009	2 382 330	195 017	8,2 %	11 934	0,5 %	6,1 %
2010	2 544 266	203 161	8,0 %	13 162	0,5 %	6,5 %
2011	2 750 780	216 745	7,9 %	13 311	0,5 %	6,1 %
2012	2 965 208	229 665	7,7 %	13 797	0,5 %	6,0 %
2013	3 068 801	232 861	7,6 %	14 222	0,5 %	6,1 %
2014	3 154 104	246 971	7,8 %	15 973	0,5 %	6,5 %

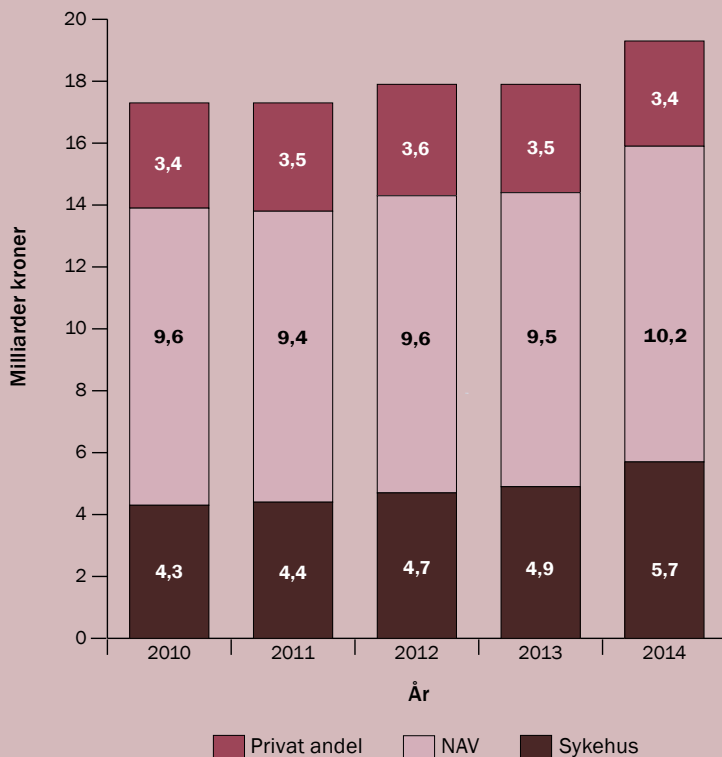
Offentlig forvaltning. Totale utgifter, etter formål, tid og statistikkvariabel
Kilder: NAV og LMI/Farmastat

Selv om kronebeløpet det offentlige bruker til legemidler øker, har utgiftene som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) vært noenlunde konstant.

Legemidlenes andel som prosent av de offentlige helseutgiftene utgjør ca. 6,5 prosent.

2.06

Legemiddelutgifter i det reseptpliktige markedet (privat-offentlig)

Faste priser, 2014 kroner

Kilder: SSB, NAV og LMI/Farmastat

Forbrukernes utgifter til reseptpliktige legemidler i 2014 var på 18 prosent. Forbrukernes legemiddelutgifter består av hvite resepter, andre reseptpliktige legemidler og egenandeler til legemidler.

Folketrygdens utgifter har økt noe de siste fem årene, mens sykehusenes legemiddelutgifter har økt de senere årene fra 4,3 milliarder i 2010. Dette utgjorde 30 prosent i 2014. Dette skyldes at finansieringsansvaret for flere legemidler er overført fra folketrygden til helseforetakene.

Legemidler utgjør i 4,5 prosent av helseforetakenes samlede driftsutgifter.

2.07

Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter

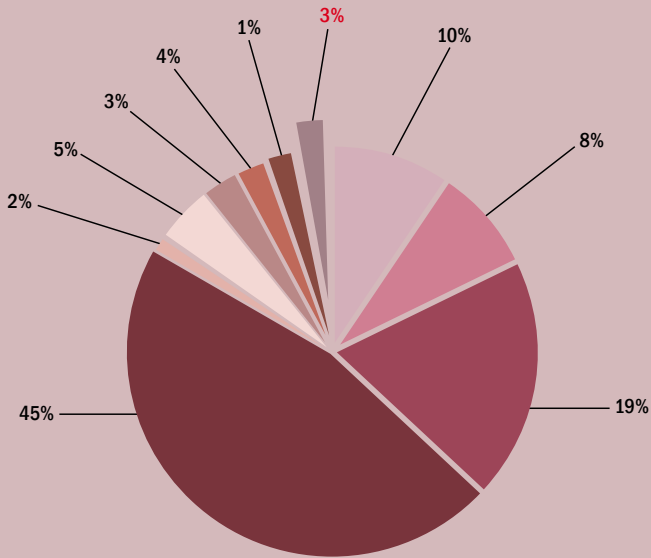
Kilde: SSBs forbrukerundersøkelse 2012

En gjennomsnittsnordmanns personlige utgifter er tre ganger høyere til alkohol og fire ganger høyere til restaurantbesøk, enn til legemidler.

Tallgrunnet baserer seg på Statistisk Sentralbyrås (SSB) sin siste forbruksundersøkelse, og viser hvor mye en gjennomsnittsforsbruker i Norge bruker på ulike varer og tjenester i perioden 2009 til 2012.

2.08

Folketrygdens utgifter til ulike formål

☐ Sykepenger	☐ Arbeidsliv
☐ Arbeidsavklaringspenger	☐ Andre helseformål
☐ Uførepensjon	☐ Familiestønader
☐ Alderspensjon	☐ Legemidler
☐ Grunn og hjelpestønad, hjelpemidler	
☐ Foreldrepenge	

Kilde: Folketrygdens utgifter
Saldert budsjett 2015/Statsbudsjettet 2015

Av folketrygdens samlede utgifter i 2015 utgjorde refusjon av legemidler en beskjeden andel av disse. I 2015 representerte legemidler ca. 3 prosent, eller i overkant av 11,5 milliarder kroner. Dette er om lag på samme nivå som tidligere.

2.09

Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa

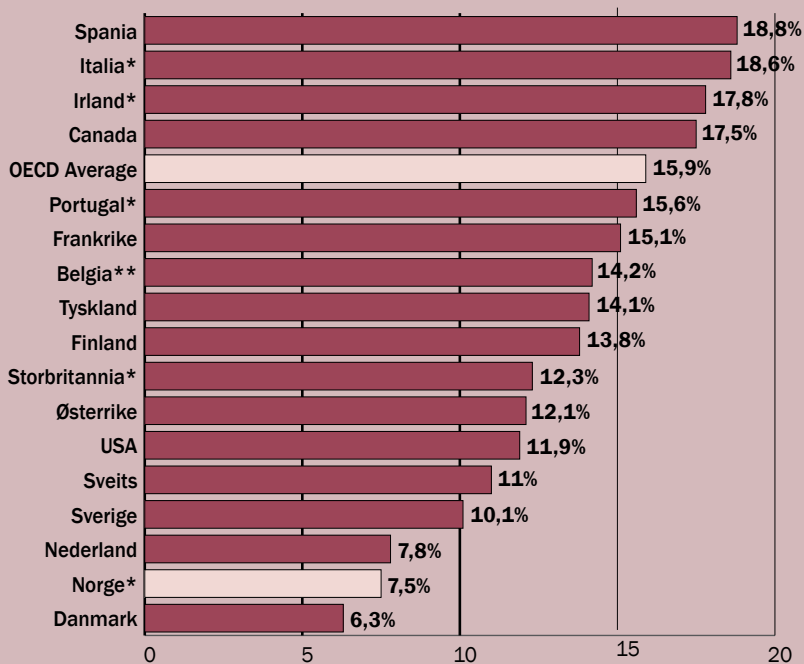
Land	Standard MVA %	MVA på legemidler %	
		Reseptpliktige	Reseptfrie
Danmark	25,0	25,0	25,0
Norge	25,0	25,0	25,0
Tyskland	19,0	19,0	19,0
Italia	22,0	10,0	10,0
Finland	24,0	10,0	10,0
Hellas	23,0	6,5	6,5
Belgia	21,0	6,0	6,0
Nederland	21,0	6,0	6,0
Portugal	23,0	6,0	6,0
Spania	21,0	4,0	4,0
Frankrike (1)	20,0	2,1	10,0
Sveits	8,0	2,5	2,5
Irland (2)	23,0	0,0 - 23,0	0,0 - 23,0
Østerrike	20,0	10,0	10,0
Sverige	25,0	0,0	25,0
Storbritannia	20,0	0,0	20,0
Kilde: EFPIA/EU Data per 2015		(1) Frankrike: refunderbare 2,1%, hvitresept 10,0% (2) Irland: orale legemidler 0%, andre legemidler 23%	

Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler.

Verken i Sverige eller Storbritannia betales mva for reseptpliktige legemidler. I de fleste andre europeiske land er det lavere mva på legemidler enn på andre varer og tjenester.

2.10

Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD

* Omfatter også offentlige utgifter til reseptfrie legemidler

** Kun reseptbelagte legemidler

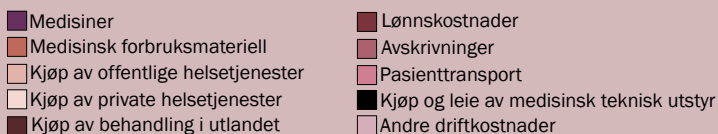
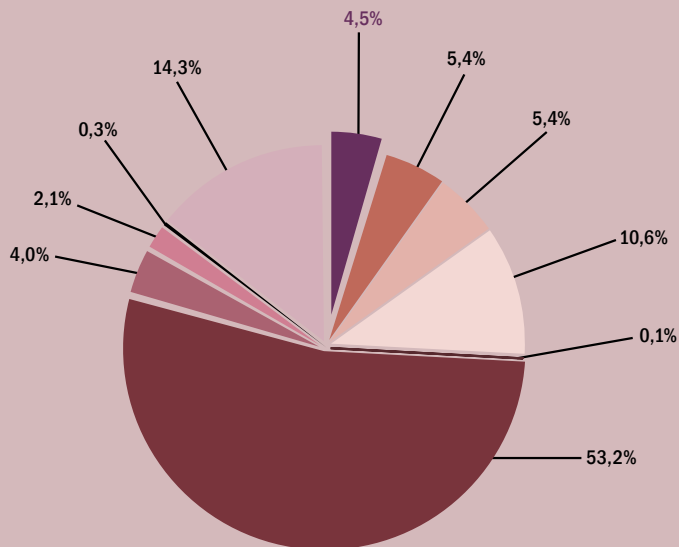
Data fra 2015

Kilde: OECD Health 2015

Legemiddelutgiftenes andel av helseutgiftene er lave i Norge sammenlignet med andre land.

2.11

Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten

Kilde: SSB
Tall fra 2014

Legemidler utgjør 4,5 prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. Lønnskostnadene utgjør 53 prosent av driftskostnadene.

Reseptfrie legemidler

Det omsettes reseptfrie legemidler for i overkant av 1,1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP). De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet målt i definerte døgndoser (DDD) utgjorde 12,5 prosent i 2015. Reseptfrie legemidler utgjorde 10,6 prosent av den totale legemiddelomsætningen i 2015, målt i apotekenes utsalgpris (AUP), eller priser ut til forbruker. De siste årene har denne andelen ligget mellom 10 og 12 prosent av totalmarkedet.

Fra 1995 har det vært fri prissetting på reseptfrie legemidler i Norge. Siden 2004 har det vært omsatt flere typer reseptfrie legemidler utenom apotek, for eksempel i dagligvarebutikker og på bensinstasjoner.

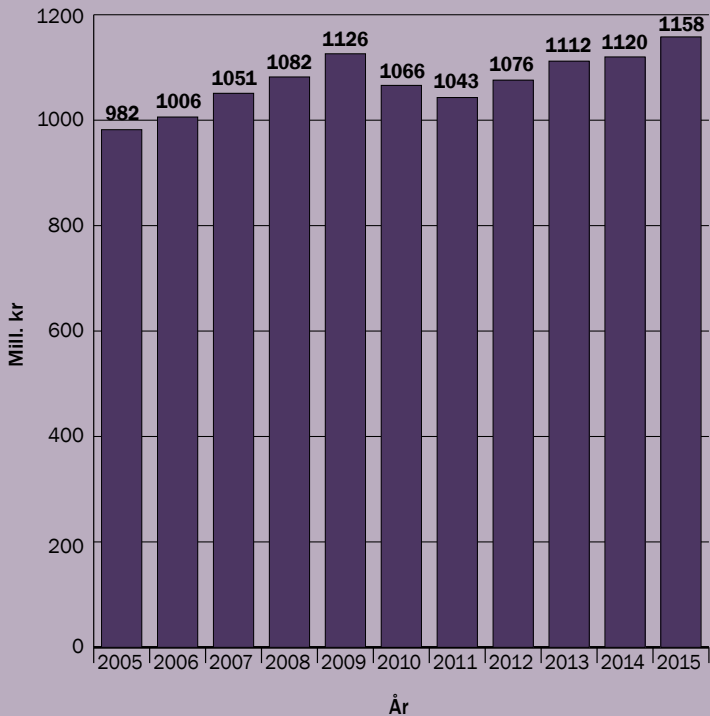
I løpet av de siste årene har de mest solgte reseptfrie legemidlene vært medisiner mot lette smerter og feber. Tett nese og røykeavvenning er også områder der mange bruker reseptfrie legemidler.

Salgstallene for reseptfrie legemidler er estimert på grunnlag av AIP-tall og inkluderer salg av legemidler utenom apotek.

3.01

Omsetningen av reseptfrie legemidler

Kilde: LMI/Farmastat
Tall i AIP, 2015-kroner

Det omsettes reseptfrie legemidler for i overkant av 1,1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP).

Justert for inflasjon var dette en økning på 3,4 prosent fra 2014 til 2015.

Statistikkgrunlaget for omsetning av reseptfrie legemidler er noe usikkert fordi data er innhentet fra flere kilder.

3.02

Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum

Kilde: LMI/Farmastat

Målt i volum, dvs. definerte døgndoser (DDD), har de reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet sunket jevnt fra 2004 og frem til og med 2015. Målt i AUP har omsetningen vært relativt stabil de siste årene.

3.03

De 20 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning

Plassering 2015 (2014)	Legemiddel	Omsetning AIP 2015, mill. kr	Endring fra 2014	Eksempel på bruksområde
1 (3)	Nicorette	109,2	11,9 %	Røykeavvenning
2 (1)	Otrivin	108,2	-0,2 %	Tett nese
3 (2)	Paracet	99,3	0,3 %	Smerter
4 (4)	Nicotinell	83,2	-1,1 %	Røykeavvenning
5 (5)	Ibux	81,7	-2,5 %	Smerter
6 (6)	Canesten	24,0	1,3 %	Soppinfeksjoner
7 (8)	Voltarol Forte	18,8	21,5 %	Smerter
8 (7)	Livostin	17,9	-1,8 %	Allergi
9 (9)	Voltarol	14,4	11,8 %	Smerter
10 (-)	Zyrtec	12,7	47,6 %	Allergi
11 (10)	Bisolvon	12,6	0,7 %	Luftveislidelser
12 (-)	Flux	11,9	-8,0 %	Karies
13 (11)	Microlax	11,6	5,0 %	Forstoppelse
14 (12)	Klyx	11,1	4,7 %	Forstoppelse
15 (13)	Bronkyl	11,1	5,8 %	Kronisk bronkitt
16 (14)	Duphalac	10,8	7,2 %	Forstoppelse
17 (15)	Viscotears	10,8	10,5 %	Nedsatt tåreproduksjon
18 (-)	Creon 25000	10,4	55,3 %	Bukspyttkjertelsvikt
19 (17)	Noskabin	10,4	10,0 %	Hoste
20 (20)	Nycoplus C-Vitamin	9,8	12,5 %	Vitamintilskudd

Tall fra 2015
Kilde: LMI/Farmastat

3.04

Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)

	2015 mill. kr	Vekst 14-15
Smerte og feber	253,9	0,9 %
Mage/tarm	149,2	5,1 %
Røykeavvenning	194,2	6,9 %
Hud	88,5	2,9 %
Hoste og forkjølelse	166,6	1,8 %
Vitaminer og mineraler	54,2	3,3 %
Allergi	47,6	9,2 %
Hormonpreparater	20,6	44,7 %
Sum	974,9	4,2 %
Totalt salg av reseptfrie legemidler	1156,3	5,4 %

Tall (AIP) fra 2015. Løpende priser
Kilde: LMI/Farmastat

Den største gruppen er legemidler mot smerte og feber. I 2015 hadde hormonpreparater høyest vekst.

3.05

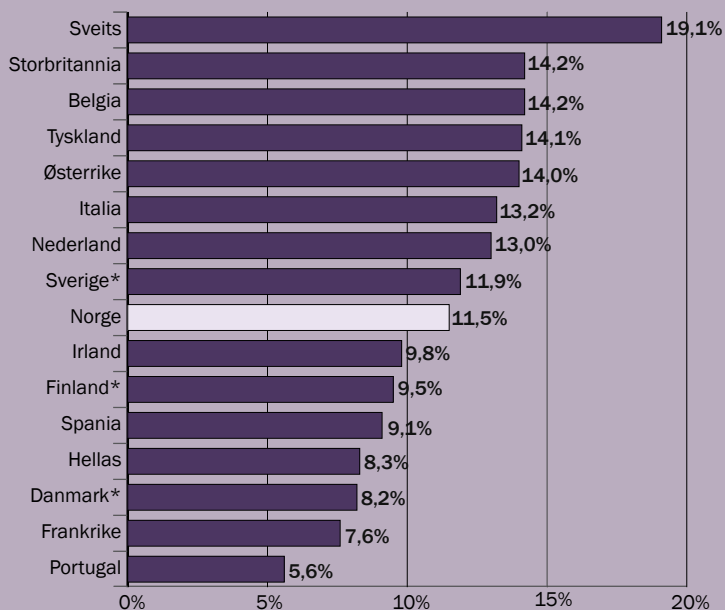
De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler

Plassering 2015 (2014)	Firma	Omsetning 2015, AIP mill. kr	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet
1 (1)	Novartis Norge AS	245,8	1,3 %	21,3 %
2 (2)	Weifa AS	219,6	1,4 %	19,0 %
3 (3)	McNeil Consumer Healthcare	174,1	8,9 %	15,1 %
4 (4)	Takeda Nycomed AS	92,7	5,7 %	8,0 %
5 (6)	Meda A/S	37,1	7,3 %	3,2 %
6 (5)	Bayer AS	36,9	6,4 %	3,2 %
7 (7)	Actavis Norway AS	32,8	-0,3 %	2,8 %
8 (-)	BGP Products AS	27,9	18,3 %	2,4 %
9 (8)	Boehringer Ingelheim Norway KS	27,2	3,3 %	2,4 %
10 (10)	Aco Hud Norge AS	24,6	13,3 %	2,1 %
Sum omsetning alle reseptfrie legemidler		1153,9	5,4%	100%

Tall (AIP) fra 2015. Løpende priser.
Kilde: LMI/Farmastat

3.06

Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land

AUP-nivå med unntak av Sverige, Finland og Danmark som er på AIP. Irland er på GIP.

Tall for 2012

Kilde: AESGP

De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet varierer fra land til land. Dette har sammenheng med hvilke legemidler som tilbys uten resept, tilgjengelighet i og utenom apotek, terapitradisjoner og refusjonsordninger.

Målt i utsalgspris fra apotek (AUP) ser vi at Norge med 11,5 prosent i 2012 lå omtrent midt på treet i europeisk sammenheng. Andelen, målt på AUP-nivå, er høyere enn andelen målt på AIP-nivå (apotekenes innkjøpspris).

Veterinærmedisinske legemidler

Legemidler til dyr representerer et relativt lite marked i Norge, sammenlignet med legemidler til mennesker. I 2015 ble det omsatt legemidler til dyr til en anslått verdi av 1 234 millioner kroner (veiledende priser).

Legemidler til dyr dekkes ikke av offentlige midler, slik det er for legemidler på blå resept til mennesker. Det er fri prissetting for legemidler til dyr, uavhengig av om de selges på resept eller er reseptfrie. Dette til forskjell fra prisen på reseptbelagte legemidler til mennesker der staten bestemmer maksimalprisen.

Det er fiskevaksiner som har høyest omsetning innen veterinærmedisin. Introduksjon av fiskevaksiner på 80-tallet førte til at bruken av antibiotika ble kraftig redusert. I dag er det lite bruk av antibiotika i oppdrettsnæringen, til tross for høyere fiskeproduksjon. Det var også en betydelig reduksjon i omsetningen av antibiotika til bruk på varmblodige produksjonsdyr i perioden fra 1995 til 2000. Deretter har omsetningen vært relativ stabil.

Salget av vaksiner til laks og ørret var på 401 millioner doser i 2015. Det ble vaksinert 332, millioner laks og 19 millioner ørret.

Ett av LMIs norske medlemmer har både forskning og produksjon samt eksport av fiskevaksiner globalt.

I tillegg til legemidler utviklet spesielt til bruk på dyr, benyttes en del legemidler som bare er godkjent til mennesker også til behandling av dyr.

4.01

De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2015 mill kr	Bruksområde
1	Alphaject MICR 6 vet.	167,9	Fiskevaksine
2	Aquavac PD7 vet.	149,4	Fiskevaksine
3	Alpha Max vet.	145,4	Behandling av lakselus
4	AQUI-S vet.	103,8	Bedøvelse
5	Norvax Compact PD vet .	80,2	Fiskevaksine
6	Salmosan vet.	76,0	Behandling av lakselus
7	Trident vet.	58,8	Behandling av lakselus
8	Pentium Forte Plus vet.	39,9	Fiskevaksine
9	Finquel vet.	16,6	Bedøvelse
10	Benzoak vet.	15,7	Bedøvelse

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde
Kilde: LMI/Farmastat

Fiskevaksiner er de legemidlene med høyest omsetning innen veterinærmedisinske legemidler.

Tallene i tabellen viser omsetning målt etter veiledende utsalgspriser til sluttbruker. Eventuelle rabatter er ikke inkludert.

Det er fri prissetting på alle veterinærmedisinske legemidler, i motsetning til reseptbelagte legemidler til mennesker.

Tallene inkluderer ikke forbaserte legemidler mot lakselus, endoparasittmidler eller antibakterielle midler.

4.02

De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2015 AIP mill kr	Bruksområde	Dyregruppe
1	Metacam vet.	13,2	Smertebehandling	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
2	Nobivac DHPPI vet.	10,2	Vaksine	Selskapsdyr
3	Bravecto vet.	9,7	Parasittsykdom	Selskapsdyr
4	Milbemax vet.	9,6	Behandling av innvollsorm	Selskapsdyr
5	Baycox Sheep vet.	8,3	Parasittsykdom	Lam
6	Penovet vet.	8,2	Bakterielle infeksjoner	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
7	Rimadyl vet.	7,5	Smertebehandling	Selskapsdyr
8	Profender vet.	7,2	Behandling av innvollsorm	Selskapsdyr
9	Panacur vet.	6,8	Behandling av innvollsorm	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
10	Atopica vet.	6,1	Hudsykdom	Selskapsdyr

Kilde: LMI/Farmastat

4.03

De 5 største firmaene innen akvakultur

#	Firma	Omsetning 2015, mill.kr
1	Pharmaq	348,6
2	MSD Animal Health	312,4
3	FishVet Group	76,0
4	Neptune Pharma	58,8
5	Novartis	41,2

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde
Kilde: LMI/Farmastat

4.04

De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin

#	Firma	Omsetning 2015, mill. kr
1	Scanmed	103,8
2	MSD Animal Health	79,2
3	Orion Pharma	58,8
4	Novartis	38,4
5	Boehringer Ingelheim	31,5
6	Merial	31,1
7	Bayer	30,5
8	Dechra	13,3
9	Scanvet	10,4
10	VIRBAC	8,5

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde
Kilde: LMI/Farmastat

4.05

Oljebaserte vaksiner til laks og ørret 2015

	Antall doser
PD vaksiner	49 975 000
2 sykdommer	5 165 000
3 sykdommer	0
4 sykdommer	8 990 000
5 sykdommer	267 725 000
6 sykdommer	69 590 000
Totalt	401 445 000
Antall laks vaksinert	332 400 000
Antall ørret vaksinert	19 070 000

Definisjoner:

PD Vaksiner = vaksine mot pancreas disease. Smolt må revaksineres med annen vaksine for beskyttelse mot andre patogener

2 sykdommer = furunkulose og vibriose

3 sykdommer = furunkulose, vibriose og kaldvannsvibriose

4 sykdommer = furunkulose, vibriose, kaldvannsvibriose og vintersår

5 sykdommer = furunkulose, vibriose, kaldvannsvibriose, vintersår og IPN eller furunkulose, vibriose, kaldvannsvibriose, vintersår og flavobakteriose

6 sykdommer = furunkulose, vibriose, kaldvannsvibriose, vintersår, IPN og ILA eller furunkulose, vibriose, kaldvannsvibriose, vintersår, IPN og PD

Kilde: LMI/PHARMAQ Statistikk

Forskning, utvikling og produksjon i legemiddelindustrien i Norge

Alle nye medisiner som introduseres på det norske markedet er et resultat av en langvarig og kostbar forsknings- og utviklingsaktivitet. Når et produkt når markedet, har det i gjennomsnitt vært under utprøving i 12-13 år fra den aktive substansen først ble oppdaget. Dette er nødvendig for å sikre at man har tilstrekkelig kunnskap om legemiddelets sikkerhet og effekt, og for å tilfredsstille alle regulatoriske krav som settes til legemidler som skal benyttes av mennesker.

Bare et fåtall av alle potensielle substanser klarer seg gjennom et slikt utviklingsløp, og i snitt koster utviklingen av ett legemiddel ca 8-12 milliarder norske kroner. De kliniske studiene er som oftest en global aktivitet, der pasienter og helsepersonell fra mange land deltar i å framskaffe nødvendig kunnskap om det nye legemiddelet.

Legemiddelindustrien bidrar betydelig til forskning innen medisin og helse i Norge. I følge LMIs FoU-undersøkelse brukte medlemsfirmaene i underkant av 1 milliarder kroner til forskning og utvikling i 2013. Omtrent 400 av ansatte i LMIs medlemsbedrifter er sysselsatt innen forskning og utvikling.

Gjennom EØS-avtalen følger Norge EUs regelverk på legemiddelområdet.

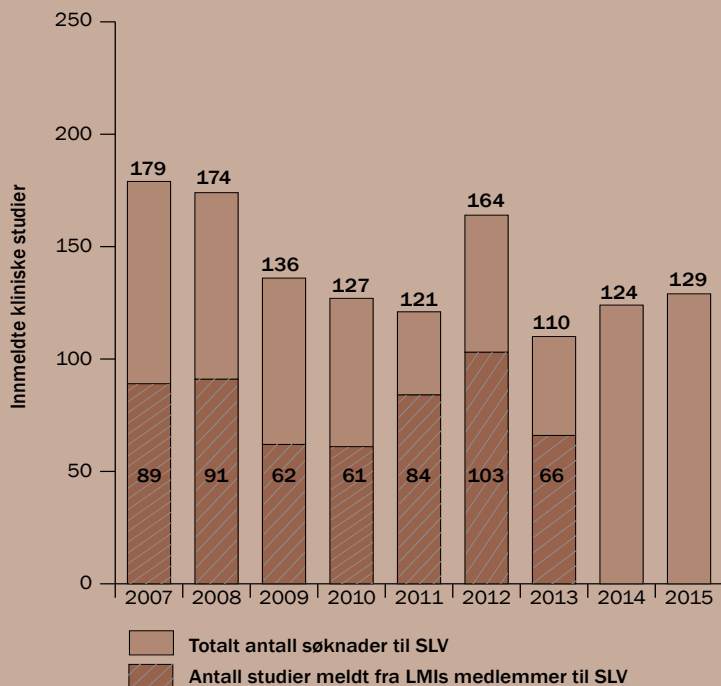
Rundt 3 800 er ansatt i LMI-bedrifter. De ansatte arbeider innenfor områder som medisinsk forskning, klinisk utprøving, produksjon, registrering, distribusjon, bivirkningsovervåking, salg- og markedsføring, samt pris- og refusjonsspørsmål.

I 2015 hadde 9 bedrifter produksjon av legemidler i Norge. Disse sysselsetter i overkant av 2 000 personer.

Tredjedeler av legemiddelfirmaene som er etablert i Norge er utenlandske. De importerer, leverer og følger opp sine legemidler i Norge. De investerer også betydelige beløp i forsknings- og utviklingsaktiviteter. Direkteimportørene og de norske produsentene bidrar med nødvendig opplæring og etterutdanning av leger og annet helsepersonell.

5.01 Antall nye kliniske studier

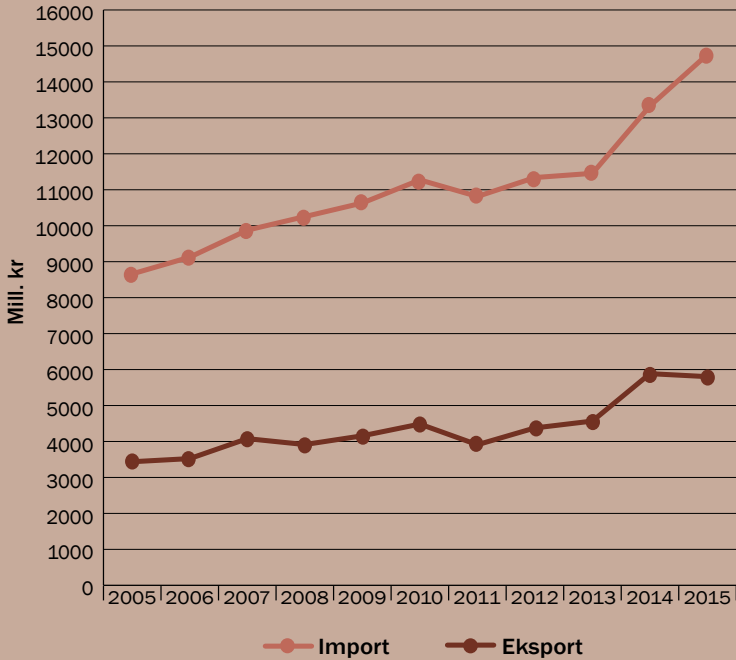

Kilde: Statens legemiddelverk

Figuren angir antall kliniske studier som er meldt til Statens legemiddelverk. I tillegg viser den at over halvparten av studiene som meldes til Statens legemiddelverk kommer fra industrielle aktører. I 2015 så vi en liten økning i studieaktivitet i forhold til året før, og forhåpentligvis har den nedadgående trenden nå snudd.

5.02

Norges import og eksport av legemidler

Løpende priser

Kilde: SSB, LMI

GE Healthcare er det legemiddelfirmaet i Norge som eksporterer til absolutt flest land (ca. 130). Norge importerer imidlertid langt mer legemidler enn landet eksporterer.

I 2015 utgjorde importen 14,7 mrd. kroner og eksporten 5,8 mrd. kroner.

Tallene er oppgitt i nominelle kroner.

Industriell legemiddelproduksjon i Norge

Det er i dag ni selskaper som har farmasøytisk produksjon av legemidler med markedsføringstillatelse (virkestoff eller ferdig produkt).

Blant produksjonsselskapene har GE Healthcare de fleste ansatte (Oslo og Lindesnes), etterfulgt av Fresenius Kabi (Halden) og Takeda i Asker, Vistin Pharma, Pronova BioPharma, nå del av BASF, (Sandefjord), CURIDA (Elverum) og Pharmaq (Overhalla). Den Norske Eterfabrikk, Linde Healthcare og Yara Praxair har farmasøytisk produksjon med et begrenset antall ansatte.

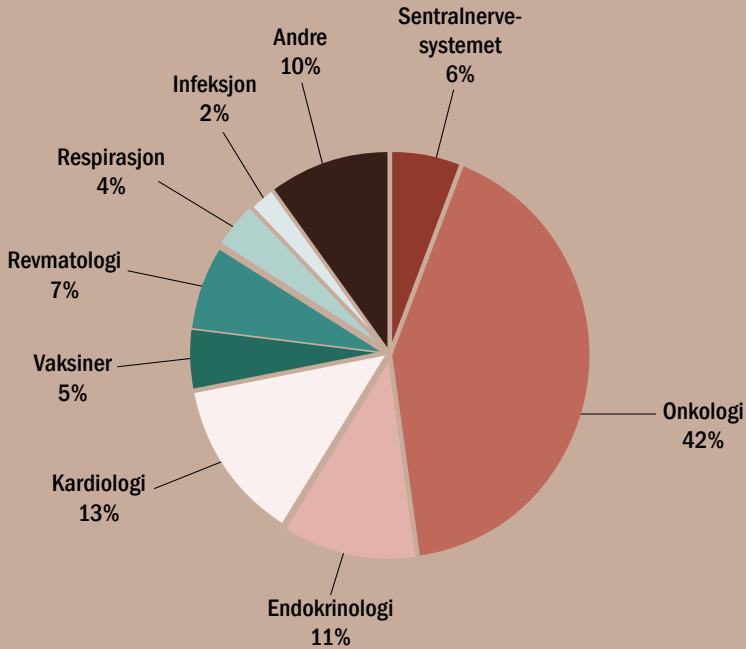
Totalt sysselsetter disse produksjonsbedriftene i overkant av 2 000 personer.

Norske firmaer som kun driver kontraktsproduksjon, samt firmaer som kun har produksjon av legemidler til kliniske studier, er ikke inkludert.

5.03

Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge

Kilde: LMI

Oversikten viser hvilke terapiområder LMIs medlemsbedrifter investerer mest forsknings- og utviklingsmidler i her i landet. Kliniske studier innen kreftområdet dominerer, og utgjør over 40% av alle studiene som gjennomføres i Norge.

LMIs medlemmer

AbbVie AS
Tlf: 67 81 80 00
www.abbvie.no

abbvie

Biogen Norway AS
Tlf: 23 40 01 00
www.biogen.no

Biogen

ACD Pharmaceuticals AS
Tlf: +47 905 48 344
www.acdpharma.com

ACDPHARMA
INNOVATIONS IN AQUACULTURE

Bionor Pharma ASA
Tlf: 23 01 09 60
www.bionorpharma.com

BIONOR

AlgiPharma AS
Tlf: 67 54 57 70
www.algipharma.com

AlgiPharma

Biotec Pharmacon ASA
Tlf: 77 64 89 00
www.biotec.no

BIOTEC
PHARMACON

Amgen Norge
Tlf: 23 30 80 00
www.amgen.no

AMGEN®

Boehringer Ingelheim Norway KS
Tlf: 66 76 13 00
www.boehringer-ingelheim.no

Boehringer
Ingelheim

Aqua Gen AS
Tlf: 72 45 05 00
www.aquagen.no

AquaGen

Bristol-Myers Squibb Norway Ltd
Tlf: 67 55 53 50
www.b-ms.no

Bristol-Myers Squibb

Astellas Pharma
Tlf: 66 76 46 00
www.astellas.no

astellas
Leading Light for Life

Curida
Tlf: 62 42 83 00
www.curida.no

curida

AstraZeneca AS
Tlf: 21 00 64 00
www.astrazeneca.no

AstraZeneca

Eisai AB
Tlf: +46 8 501 01 600
www.eisai.no

Eisai

Bausch & Lomb Nordic AB
Tlf: +46 8 616 95 00
www.bausch.se

BAUSCH+LOMB

Eli Lilly Norge A.S
Tlf: 22 88 18 00
www.lilly.no

Lilly

Baxter AS
Tlf: 22 58 48 00
www.baxter.no

Baxter

Fresenius Kabi Norge AS
Tlf: 22 58 80 00
www.fresenius-kabi.no

FRESENIUS
KABI

Bayer AS
Tlf: 24 11 18 00
www.bayer.no

Bayer

Galderma Nordic AB
Tlf: 22 99 62 16
www.galderma.com/norge

GALDERMA
NORDIC

BGP Products AS
Tlf: 815 59 920
www.abbott.com

Abbott
A Promise for Life

GE Healthcare AS
Tlf: 23 18 50 50
www.gehealthcare.no

GE Healthcare

GlaxoSmithKline
Tlf: 22 70 20 00
<http://no.gsk.com/>

Mericon AS
Tlf: 35 90 85 40
<http://mericon.no/>

Grünenthal Norway AS
Telefon: 22 99 60 54
www.grunenthal.no

MSD Animal Health
Tlf: 55 54 37 35
www.msd-animal-health.no

Janssen-Cilag AS
Tlf: 24 12 65 00
www.janssen-cilag.no

MSD (Norge) A/S
Tlf: 32 20 73 00
www.msd.no

LEO Pharma Norge AS
Tlf: 22 51 49 00
www.leo-pharma.no

Mundipharma as
Tlf: 67 51 89 00
www.mundipharma.no

Life Technologies AS
Tlf: 22 83 16 00
www.lifetechnologies.com

Novartis Norge AS
Tlf: 23 05 20 00
www.novartis.no

Linde Healthcare
Tlf: 23 17 72 00
www.linde-healthcare.no

Novo Nordisk Scandinavia AS
Tlf: 22 18 50 51
www.novonordisk.no

Link Medical Research AS
Tlf: 22 58 90 00
linkmedical.no

Orion Pharma AS
Tlf: 40 00 42 10
www.orionpharma.no

Lundbeck H. AS
Tlf: 91 30 08 00
www.lundbeck.com/no

Otsuka Pharma Scandinavia AB
Tlf: +46 8 545 28 660
www.otsuka.no

Lytix Biopharma AS
Tlf: 77 67 55 00
www.lytixbiopharma.com

PCI Biotec AS
Tlf: 67 11 54 00
www.pciotech.no

Medivir AB
Tlf: +46 08-407 64 30
www.medivir.se

Pfizer AS
Tlf: 67 52 61 00
www.pfizer.no

Partner for bedre helse

Merck
Tlf: 67 90 35 90
www.merckserono.no

PHARMAQ AS
Tlf: 23 29 85 00
www.pharmaq.no

Photocure ASA
Tlf: 22 06 22 10
www.photocure.com

Vaccibody AS
Tlf: 22 95 81 93
www.vaccibody.com

Pronova BioPharma Norge AS
Tlf: 22 53 48 50
www.pronova.com

Visitin Pharma AS
Tlf: 35 98 42 00
www.visitin.com

Prophylix Pharma AS
tlf: 94 42 60 55
www.prophylixpharma.com

Prophylix Pharma AS

Weifa AS
Tlf: 22 99 86 00
www.weifa.no

Roche Norge AS
Tlf: 22 78 90 00
www.roche.no

Sanofi Pasteur MSD
Tlf: 67 50 50 20
www.spmsd.no

Sanofi
Tlf: 67 10 71 00
www.sanofi.no

Servier Danmark AS
Tlf: +45 36 44 2260
www.servier.dk

Takeda AS
Tlf: 66 76 30 30
www.takedanycomed.no

Targovax ASA
Tlf: 21 39 88 10
www.targovax.com

UCB Pharma AS
Tlf: 67 16 58 80
www.ucb.com/worldwide/
norway.asp

Ultimovacs AS
Tlf: 909 71 226
www.ultimovacs.com

INNHOOLD

Legemiddelmarkedet i Norge

Pris og finansiering

Reseptfrie legemidler

Veterinærmedisinske
legemidler

Forskning, utvikling og produksjon
i legemiddelindustrien i Norge

Utarbeidet av
Legemiddelindustrien (LMI)
Essendrops gate 3
Postboks 5094 Majorstuen
0301 Oslo

LMI
LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Medisinske fremskritt for bedre helse